

BIR-konsernets høringsinnspill til regjeringens strategi for sirkulærøkonomi

BIR-konsernets høringsinnspill til regjeringens strategi for sirkulærøkonomi

BIR er et av de største selskap i avfallsbransjen i Norge. Vår styrke ligger blant annet i vår evne til innovasjon i hele vår lange verdikjede. BIR ønsker å videreutvikle konsernet til å bli et ressurselskap i den sirkulære økonomien. Våre løsninger skal, ved hjelp av gode dataløsninger, styre mest mulig av ressursene i riktige varestrømmer før de defineres som avfall. Samtidig skal vi sørge for gode prosesser for de ressursene som vi må håndtere etter at de er blitt avfall. BIR har utviklet gode IT-løsninger som gir oss muligheten til å håndtere ressursene i avfallet på en måte som gir våre samarbeidspartnere i andre bransjer trygghet for ressursenes beskaffenhet i deres videre produksjon. BIR skal være en ledende bidragsyter til Norges sirkulærøkonomiske utvikling. Dette vil vi få til med bransjeoverskridende samarbeid og god medvirkning fra offentlige myndigheter.

BIR takker for anledningen til å gi høringsinnspill til regjeringens strategi for sirkulærøkonomi. Vi ønsker samtidig å berømme arbeidet som er gjort så langt og mener at det kan være en god basis for det gjenstående arbeidet.

ALLE PRODUKTER MÅ HA MATERIALDEKLARASJON

For produkter som benytter jomfruelig råstoff er det nødvendig med slik deklarasjon fordi

- Myndigheter kan avgiftsbelegge riktig i henhold til ønsket bruk av materialtyper
- Senere ledd i produktenes livssyklus kan identifisere innhold og bruksområder for produktenes neste syklus.

For produkter som tilvirkes av gjenvunnet råstoff er det nødvendig med slik deklarasjon fordi

- Gjenvunnet råstoff kan bidra til spredning av miljøgifter fordi
 - Bruksområdet for råstoffet er annerledes enn i råstoffets første syklus
 - Råstoffet blandes med ulike tilsetningsstoffer som gir uønsket materialsammensetning

- Råstoffets iboende funksjonalitet er endret som en konsekvens av den opprinnelige livssyklusen

BIR mener at regjeringen må sørge for mulighet for sporing av alle materialtyper som produseres. Samtidig bør regjeringen vurdere å avgiftsbelegge forbruk av materialer i produksjonsleddet. Det er der avgjørelsene kan endres, og karbonbelastningen oppstår.

Sirkulær økonomi krever sporing og dokumentasjon. Dette oppnås bare med digitalisering. Første skritt for å få bransjen raskt i gang bør være et pålegg om innføring av insentivgebyr. Flandern har gjennomført dette, og er helt på topp i Europa i utsorteringsgrad. Et slikt krav vil gi hele bransjen et kraftig løft med hensyn til utsortering, men også innføring av digitale systemer.

REGJERINGEN BØR LEGGE TIL RETTE FOR FANGST OG BRUK AV CO₂

BIR mener at regjeringen gjør helt riktig når den gir tilskudd til utvikling av teknologi for fangst og lagring av CO₂. Vi mener også at det bør legges til rette for utprøving av flere typer teknologier samtidig:

- Gi støtte til utprøving av teknologier for fangst og bruk av CO₂
- Gi støtte til utprøving av teknologier som vil fange og konvertere CO₂ til fast stoff for lagring

BIR er i prosess for utprøving av to ulike teknologier for fangst og omgjøring av CO₂ til fast stoff. BIR vil også svært gjerne ta del i den viktige teknologiske utviklingen som gjøres på Klemetsrud og ved Brevik.

PRODUSENTANSVARSORDNINGENE MÅ ENDRES

Da produsentansvarsordningene i avfallsbransjen ble utformet og satt i drift på 1990-tallet var det verdensklasseinnovasjon. En ny måte å tenke ressurser, og intensjonene i løsningene var gode. BIR mener at vi nå, 25 år senere, bør oppdatere ordningene i tråd med forslagene fra EU-kommisjonen.

I et sirkulært samfunn skal rene materialer holdes i sirkulasjon, mens farlig avfall går til destruksjon. Hvis myndigheter bare etterspør høy utsorteringsgrad, blir resultatet uvegerlig lavere materialkvalitet. I BIR er målet å drive kvalitetsgjenvinning, selv om dette kan gi noe lavere utsorteringsgrad.

BIR mener at regjeringen bør ta initiativ til å opprette et selskap som håndterer alle materialstrømmer som er avgiftsbelagte (Clearing) og som skal inn i nye livssykluser. Derigjennom kan man sikre konsistent regelverk for alle produkter og komponenter som i dag er inkludert i returordningene, samtidig som samfunnet får kontroll med gratispassasjerene.

KARBONSKATT

BIR mener at det er riktig å legge avgifter på produkter som inneholder uønsket bruk av råstoff, for eksempel gjennom en karbonskatt. Det vil innebære en avgift på all jomfruelig plast. Plast er et nyttig materiale, men produksjons- og salgskostnad inkluderer ikke de eksternalitetskostnader som klima- og forøplingsproblematikken representerer. Norge bør arbeide for at det blir innført en tilsvarende avgift internasjonalt.

Hele eller deler av denne avgiften bør benyttes til å

- Gi produsent refusjon etter dokumentert gjenvinningsandel i nye livssykluser for produktene

- Gi insitamenter til innovasjon gjennom refusjon til dokumentert gjenvinning av materialer i andre produkter
- Redusere negative miljøkonsekvenser av feil livssykluser for produkter

BIR mener at den foreslåtte CO₂-avgiften på forbrenning vil gi en drastisk økning i renovasjonsgebyret, uten å gi noen klimaeffekt. Norge har hatt avgift på forbrenning før. Det ga ingen reduksjon i utslippene, derfor ble den fjernet i 2010. Svenskene har en avgift, men har også konkludert med at en skatt på forbrenning av avfall [ikke påvirker utslippene av CO₂](#).

UTVIKLING AV SIRKULÆRT KLYNGESAMARBEID

Regjeringen bør legge til rette for opprettelse og utvikling av klyngesamarbeid.

BIR mener at et av de beste virkemidlene for å utvikle den sirkulære økonomien er bransjeoverskridende klyngesamarbeid. Her kan regjeringen aktivt styrke klyngebedriftene gjennom å støtte:

- Opprettelse og drift av klyngesamarbeidet
- Oppstartsbedrifter som har sirkulære forretningsmodeller
- Industrielle skaleringsprosesser basert på ny kunnskap fra klyngesamarbeidet
- Støtteordninger som effektivt treffer bransjeoverskridende samarbeid

BIR mener at regjeringen, og kommuner, må lage rammeverk for fysisk etablering av klyngesamarbeid, blant annet gjennom arealplanlegging.

BIR mener at det offentlige Norge kan ta en noe mer proaktiv rolle ved initiativ på klyngesamarbeid. Det er svært mye kompetanse i det offentlige som kan bidra til at innovasjonen ikke stopper opp som følge av lange prosesser i stat og kommuner.

BIR jobber med nye behandlingsløsninger som er tilpasset Vestlandet og som kan oppsirkulere matavfall til høyverdige fôrprodukt, for eksempel i havbruksnæringen. Dagens re-

gelverk bør vurderes og oppdateres slik at biomasse også fra husholdninger kan utnyttes som råstoff i slik fôrproduksjon.

UTVIKLE VIRKEMIDLER FOR Å ØKE LEVETID PÅ VAREGRUPPER

BIR mener at levetiden for mange varegrupper er for kort i Norge. Regjeringen bør derfor legge til rette for økt levetid på utvalgte varegrupper.

- Regjeringen bør vurdere riktige støtteordninger for å få etablert gode løsninger for reparasjon av blant annet sykler, brune- og hvitevarer og klær, for eksempel gjennom avgiftsfritak for definerte tjenester
- Regjeringen bør legge til rette for lenger levetid på utvalgte varegrupper gjennom offentlige innkjøp av reparerte produkter

BIR mener at kort levetid på varegrupper er en viktig årsak til høy ressursbruk i Norge. Norge kan skape arbeidsplasser og redusere miljøbelastningen vesentlig dersom levetiden økes.

RENOVASJONSBILER

BIR ønsker å bygge om inntil ti eldre renovasjonsbiler med dieselmotor til elektrisk drift. Chassisene er i god stand og vår vurdering er at bilene vil kunne ha fem-syv års ekstra levetid ved slik ombygging.

- Enova støtter ombygging av nye renovasjonsbiler fra diesel til elektrisk drift
- Enova støtter ikke ombygging av brukte renovasjonsbiler til elektrisk drift
- BIR fikk også avslag fra Klimasatsordningen om støtte til slik ombygging til elektrisk drift

Dermed blir renovasjonsbilene avhendet og levetiden blir betydelig kortere enn den ville blitt om støtteordningen også inkluderte virkemidler for å øke levetiden på eksisterende biler.

AVFALL FRA BYGG OG ANLEGG

Avfall fra Bygg og Anlegg (BA-avfall) utgjør en stor andel av nasjonal avfallsmengde. Svært mye går som restavfall i dag. Forsøk på ombruk og gjenvinning møter en rekke regulatoriske utfordringer. Ombruk av tunge masser som for

eksempel betongelement er nærmest umulig. Det må utredes hvordan regelverket kan endres slik at byggsikkerhet og større grad av sirkularitet oppnås.

I Bergen er vi nå i gang med et pilotprosjekt for [riving eller demontering](#) av den gamle lærerhøyskolen på Landås. Mye av det som demonteres [gjenbrukes](#).

OFFENTLIGE- OG PRIVATE VIRKSOMHETER MÅ LIKE-STILLES I REGJERINGENS VIRKEMIDLER

BIR ser at en stor del av innovasjonen i avfallsbransjen skjer i offentlig eid virksomhet. Det offentlige virkemiddelapparatet er ikke alltid strukturert slik at offentlig eide selskap kan få tilsvarende støtte som privat virksomhet.

- Regjeringen må likestille offentlig eide selskap med private selskap i alle former for støtte- og incentivordninger som tilgjengeliggjøres
- Regjeringen bør legge til rette for mer samarbeid mellom privat og offentlig innovasjon og utvikling

BIR ser at offentlig / privat samarbeid er veien videre i mange sirkulære forretningsmodeller fremover. Det er derfor viktig at de gode intensjonene fra regjeringen støtter opp om dette.

BIR konsernet håper å kunne være en aktiv bidragsyter i regjeringens videre arbeid med den sirkulærøkonomiske strategien. BIR mener at en moderne avfallsbransje vil kunne spille en stor rolle i den sirkulærøkonomiske utviklingen. Vi mener at BIR har mye å bidra med og vi ønsker veldig å kunne bidra i den videre prosessen.

Bergen 14.09.2020

**Borgild Lekve
Konsernsjef BIR AS**